

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Pastorum Concionatorumque Instructiones

Borromeo, Carlo

Coloniae, 1587

VD16 B 6753

Oratio Caroli Cardinalis Tit. S. Praxedis, & Archiepiscopi, habita in
prouinciali Concilio III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51263](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51263)

ritu sancto, omnium actionum, & consiliorum moderatore. Cui gloria sit & honos sempiternis at a tum seculis. Amen.

ORATIO

Caroli Cardinalis Tit. S. Praxedis, & Archiepiscopi, habita in prouinciali Concilio III.

TERTIO iam adsumus, Patres sanctissimi, hoc ipso loco, vbi superioribus annis semel atque iterum spiritu sancto duce, congressi, in eam curam incubuimus, vt in hac prouincia pastoralibus nostris studijs succurreremus animarum saluti, & opitularemur pietatis cultui, iam penè deflorescenti. Quo in genere etsi à nobis vel plurimum elaboratum esse videtur; tamen si animaduertimus prouincia huius status, quem vos etiam optimè nostis, is est, vt multa adhuc desint ad operis, à nobis inchoati, consummationem & perfectionem. Primum enim superioribus nostris decretis non omnis erepta est morum corruptela, neque planè omnis instituta Christiana disciplinaratio, quæ vobis, qui adestis, vnà mecum expetenda est. Deinde, vt est hominum genus ad carnis sensum procliuè, saepeq; præceps fertur ad peccandi licentiam, alij post priores illos congressus nostros sensum in dies irrepserunt morum errores. Præterea quæ olim à nobis sancita sunt, ita se habent, vt vel nostra, vel aliorum culpa illa executi sumus non

Causæ huius tertij prouincialis concilij

planè omnia . Si quæ autem executionem habuerint,
 vel pauca, vel multa illa sint, vereor, vt liberè dicam,
 ne ea externa potius quadam specie attigerimus, quàm
 intimi animi sensibus, vereq; amplexi simus . Atque
 hic quidem est rerum nostrarum status, Videte igitur
 quæ illa sint, quibus auctore spiritus sancto, qui spi-
 ritus est veritatis & consilij, hoc ipso conuentu nos tu-
 mente optima, tum salutaribus deliberationibus cõ-
 sulamus oportet ; vt aliqua ex parte exsoluamus,
 quod & Christo Domino, & nobis, & clero, & popu-
 lo nostro debemus. Propositum igitur nobis sit, Patres
 optimi, magnum quiddam esse, ac perfectum, quod
 prestare debemus: idq; nos vix, aut ne vix quidem in-
 choauimus, ne dum absoluimus, eum certè non licue-
 rit: nam quemadmodum reliquis in rebus nihil potest
 statim esse perfectum, sed necesse est, vt initium fiat
 ab aliquo rudimento, atque paulatim ad summum per-
 ueniat; ita opus, quod superioribus annis aggressi su-
 mus, non potuit eo tempore statim peruenire ad eam
 quam querimus & debemus, necessariam perfectio-
 nem. Quod si quis nostrum secus fortasse existimat,
 quoniam in hac prouincia aliquod maius pietatis
 Christianæ studium elucere videt, quàm antea sole-
 bat, quàmq; in alijs fortasse quibusdam locis appa-
 ret: nã iste planè quidem fallitur: non est enim cur nos
 vel cum ijs, quæ proximè antecesserunt, temporibus,
 vel cum aliorum, siue mali illi sint, siue aliquo Chri-
 stiana virtutis gradu præditi, factis actiones nostras
 expendamus: sed comparemus oportet cum ea sanctè
 agendi formula, nobis diuinitus præscripta: quæ si ob
 oculos

oculos versabitur, facile cernemus, quàm longè ab ea distemus. Procul certè absumus, Patres. Est igitur cur properemus, & ita properemus, ut, quod semel aggressi sumus, perficiamus, aspicientes in auctorem & consummatorem operis, nobis commissi, Christum Iesum. Is quid non attigit, quid non egit, quid non perpessus est, ut, quod ei pater celestis dedit, opus cōsummaret? quid illa crucis ara, in qua redemptionis mysterium peractum est, loquitur? quæ mens, qui sensus Christi laborum? quorsum illa verba, Consummatum est, an non operis, quod susceperat, perfectionem? an non consummationem indicant? Num Christi magistri exempla, num voces nos commouent? an commouent potius? certè quidem. Ergo pergamus ad consummationem: & quod operi nostro deest, perficiamus, ac ita quidem, ut, cum nos Episcopos Deus dederit ad opus ministerij in consummationem Sanctorum, tanquam angeli eius, & missi in ministerium propter eos, qui hereditatem capiunt salutis, non modo purgemus, & illuminemus, sed perfectos reddamus eos, qui in custodia nostræ fidei traditi sunt.

Altera præterea causa est, Patres, quamobrem huc tertio nos conuenire oportuit: nam ea est satanæ fraus ea deprauata hominum natura, eæ mundi illecebræ, ut, si quid superioribus nostris sanctionibus communiuimus, in altera eiusdem rei parte violari soleat Ecclesie disciplina institutio, ita ut alio rursus opus sit præsidio: quemadmodum enim fluius ab vna parte, aggeribus munitus, in alteram sæpè erumpit: itidem vsu venit in sancendis morum legibus. Si qua igitur

Vna cōuentus istius causa, ut, quod in emendatione morum inchoatū est, ad perfectam cōsummationem deducatur.

Altera concilij tertij causa.

Decretorū
cōstitutio-
ni adiūgen-
da execu-
tio.

Executio
vera fit
oportet, &
perfecta.

parte, vel clero, vel populo superioribus rerum san-
ctionibus obstructus aditus est ad peccandum; alia ta-
men inuenitur via, quam praecludamus oportet hoc
nostro Synodali studio, quod dum in hoc genere mul-
tum esse debet, tum plurimum etiam in eo, quod ter-
tio loco à me propositum, iam breui exponam. Scitis,
Patres, quae superioribus concilijs praescriptimus no-
bis de frequenti sacrificij oblatione, de dignitate ab
Episcopo retinenda, de suppellectili, frugalitateq; Epif-
copali, de pastoralibus officijs, de familia nostra in-
stitutione, de cleri disciplina, de gregis commissa gu-
bernatione: illa omnia ut acta sunt à nobis fortasse di-
ligenter; sic certè nostrum fuit, & est, eadem exequi
vel diligentissimè: parum est enim optimo consilio de-
cernere; nisi quod decretum est, sedulo praestetur: nã
ut scientia debet esse cum virtute copulata; sic decre-
torum constitutio, cum executione in primis coniun-
cta: alioquin paruum affert utilitatem, vel certè
nullam: itaque cum operis nostri suscepti ratio consi-
ciatur, & quasi constetur duabus his partibus, legum
scilicet optimarum & sanctione, & executione: in
hac nos fideles esse oportet, in illa prudentes: si pru-
dentiam in sanciendo praestitimus, fidem in exequen-
do praestemus necesse est, ut & prudentes, & fide-
les serui inueniamur. Executio autem nostra omnis
fit oportet, Patres, tum perfecta, tum vera: perfe-
cta quidem, ut decreta omnia, vel ad nos, vel ad
alios pertinentia, exequamur: exequamur autem ve-
rè, non externa sola specie, sed ea fixa animi delibe-
ratione, ut in veritate nos ambulantes, & ad Dei glo-
riam

riam, & ad animarum salutem vberimum fructum
 afferamus ex ijs rebus, quas solido agendi studio exe-
 quimur. Alioqui si contra quicquam agimus, id quo-
 nam non vlla quasi radice fixum hæret, statim dif-
 fluit, statim euanescit. Quare agite, Patres sanctissi-
 mi, munus nostrum expleamus, vt, quam debemus,
 sanctam sollicitudinem, quantum in nobis est, praste-
 mus, tum ad operis nostri inchoati perfectionem, tum
 ad omnem Ecclesiæ disciplina rationem in hac pro-
 uincia communiendam, tum ad superiorum nostro-
 rum decretorum leges, easq; verè atque omninò exe-
 quendas. Spiritus autem Dei habitet in nobis, is spi-
 ritus veritatis, quem in Euangelio, quòd modo reci-
 tatum est, se Dominus missurum esse promisit, men-
 tibusq; nostris lumen præferat, quo omnes muneris
 nostri pastoralis partes dirigamus in perfectionem
 & in finem, quo spectamus, Christum Iesum.

Cui laus & gloria sempiternis et a-
 tum seculis. Amen.

S 4

ORA-